

*Załącznik do Uchwały nr.../2026
Rady Gminy Karnice z dnia 2 lutego 2026 roku*

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2026-2028**

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawa prawna Programu.....	5
III. Diagnoza	6
IV. Odbiorcy Programu	15
V. Cele Programu	15
VI. Realizatorzy Programu.....	19
VII. Źródła finansowania Programu	19
VIII. Monitoring i ewaluacja Programu	19
IX. Przewidywane efekty realizacji Programu	20
X. Podsumowanie	20

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza na samorządy obowiązek tworzenia gminnych programów wspierania rodziny.

Nadrzędnym celem programu jest dbanie o dobro rodziny. Rodzina to podstawowa grupa społeczna. Jest najważniejszym środowiskiem, w którym dziecko się rozwija i zaspokaja podstawowe potrzeby. Środowisko rodzinne to pierwsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka, które wywiera ogromny wpływ na powstanie wzorców, autorytetów, norm, zachowań i wartości. To w rodzinie dziecko nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażania swoich uczuć oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza kolejne jego losy. Istotne zatem jest zachowanie prawidłowych ról społecznych.

Rodzina nie zawsze prawidłowo wypełnia swoje podstawowe funkcje. Dłuższe zaburzenie może powodować jej niewydolność, co w konsekwencji może prowadzić nawet do rozpadu. Rozpad rodziny związany z niewydolnością wychowawczą, zanikaniem poczucia bezpieczeństwa, narastaniem konfliktów powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Długofalowe przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Działania profilaktyczne wymagają zaangażowania ze strony rodziny i jej aktywności uwzględniając zasadę pomocniczości.

W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.: a) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego otoczenia, b) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich występowaniem, c) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, d) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, e) dążenie do integracji i reintegracji rodziny, f) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej.

Pozostawienie rodzin dysfunkcyjnych bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe

powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny.

Zgodnie z ustawą dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, powrotu do rodziny, do utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami (chyba, że sąd postanowił inaczej), stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku, pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia, ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, poszanowaniem tożsamości religijnej i kulturowej.

Dziecko zawsze ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Poprzez organizowanie różnorodnych form wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć nacisk na profilaktykę uwzględniając jednocześnie zasadę pomocniczości. Dziecko i rodzina chronione są zarówno w ustawodawstwie polskim, międzynarodowym jak również kościelnym.

Głównym, pod względem regulacji prawnych, dokumentem chroniącym rodzinę w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art.18 - małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Bardziej szczegółowo do norm zawartych w nadrzędnym dokumencie jakim jest Konstytucja odnosi się Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Dokument ten szczegółowo reguluje zawieranie i ustanawianie małżeństw, sytuacje majątkowe między małżonkami, obowiązek alimentacyjny, stosunki między dziećmi i ich rodzicami, przysposobienie, opiekę i kuratelę.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Należy przy tym zaznaczyć, iż wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem. Praca z rodziną prowadzona jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie dla rodzin grup wsparcia.

W przypadku, gdy w rodzinie występują trudności opiekuńcze – wychowawcze, rodzinie na wniosek pracownika socjalnego może zostać przydzielony asystent rodziny, który prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracę asystenta rodziny organizuje ośrodek pomocy społecznej w gminie.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka prowadzona przez gminę lub inny podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,

specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Placówka wsparcia dziennego może zapewniać opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe i rozwój zainteresowań lub organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne lub indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne lub realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina może ponadto zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina taka przy współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W przypadku, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, dzieci kierowane są do pieczy zastępczej prowadzonej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

II. Podstawa prawna Programu

Prezentowany Program jest zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 marca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2025.49 t.j.), który w ramach zadań własnych gminy wskazuje „opracowanie i realizację 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminny powinien realizować następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Karnice na lata 2025-2028 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, a w szczególności z:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. 2025, poz.49).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024, poz.1673);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025r., poz. 1214);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021, poz. 1119);
5. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829).
6. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2027 (Uchwała Nr XXIX/337/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 października 2021r.)
7. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 (Uchwała Rady Gminy Karnice Nr VII/59/2024 z dnia 14.11.2024r.).

III. Diagnoza

Gmina Karnice to gmina wiejska położona w północno-zachodniej Polsce, na Pobrzeżu Szczecińskim (Równinie Gryfickiej i Wybrzeżu Trzebiatowskim), w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu gryfickiego. Siedzibą gminy jest wieś Karnice. Powierzchnia gminy wynosi 133,12 km², co stanowi 13,1% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia wynosi 27 osób na km².

Północne krańce gminy oddalone są od wybrzeża Bałtyku o 900 m na wysokości Dreżewa Morskiego, do 1,5 km na wysokości Pogorzelicy. Od północy gmina sąsiaduje z gminą Rewal, od wschodu z gminą Trzebiatów, od południa z gminą Gryfice. Od zachodu gmina Karnice sąsiaduje z gminą Świerzno,

należącą do powiatu kamieńskiego. Na dzień 31 grudnia 2024 r. gminę Karnice zamieszkiwało łącznie 3 647 mieszkańców, w tym 1 855 kobiet. Gmina charakteryzuje się spadkiem liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 192 osoby.

Na terenie gminy Karnice system edukacji, wychowania i opieki nad dziećmi realizują dwie szkoły podstawowe: Zespół Szkół Publicznych w Karnicach (Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Przedszkole Samorządowe) i Szkoła Podstawowa w Cerkwicy z oddziałem przedszkolnym. W gminie nie funkcjonuje żłobek dla najmłodszych dzieci. W roku szkolnym 2024/2025 dowożonych do szkół było 96 uczniów, co stanowiło 51,89% ogólnej liczby uczniów. Dowożonych było 26 przedszkolaków i 3 uczniów z niepełnosprawnością.

Placówki edukacyjne biorą czynny udział w realizacji różnych przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych, kształtując tym samym i rozwijając zainteresowania uczniów. Dodatkowo pozyskują także środki zewnętrzne na realizację różnych przedsięwzięć edukacyjnych oraz modernizację bazy dydaktycznej. W placówkach realizowane są zajęcia specjalistyczne, dzięki którym pomoc i wsparcie otrzymują uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Szkoły zapewniają pomoc pedagogiczną i psychologiczną, organizują opiekę nad uczniami z niepełnosprawnościami, uczęszczającymi do szkoły, kierują do zespołów dydaktyczno - wyrównawczych i na zajęcia korekcyjno - kompensacyjne.

Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodziny na terenie gminy Karnice.

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach, Mojszewo 11A,
- Placówka Wsparcia Dziennego w Paprotni, Paprotno 38A,
- Urząd Gminy w Karnicach, ul.Nadmorska 7,
- Zespół Szkół Publicznych w Karnicach, ul. Szkolna 13,
- Szkoła Podstawowa w Cerkwicy, ul. Szkolna 7,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karnicach, ul. Nadmorska 7,
- Zespół Interdyscyplinarny w Karnicach, Mojszewo 11A.

Pozostałe podmioty działające na terenie gminy mające w swoich zadaniach pomoc w opiece i wychowaniu dzieci:

- Gminny Klub Kultury w Karnicach, ul. Osiedlowa 18 - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich m.in. poprzez gry, zabawy, zajęcia plastyczne, kulinarne, fotograficzne, wycieczki piesze, rowerowe jak również różnego rodzaju rozgrywki i turnieje
- Gminna Biblioteka Publiczna w Karnicach ul. Szkolna 13- rozwijanie czytelnictwa, wydarzenia kulturalne, spotkania, warsztaty dla dzieci.

„Za życiem”

Na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu zapewniono wsparcie w formie pieniężnej (świadczenie jednorazowe w wysokości 4 000,00 zł) i niepieniężnej. Jedną z form jest wsparcie asystenta rodziny w celu przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, koordynacji tego poradnictwa polegającego na opracowywaniu wspólnie z rodziną dziecka katalogu możliwego do uzyskania wsparcia oraz występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu rodziny dziecka, do podmiotów – świadczeniodawców, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

W latach 2022-2025 wypłacono dwa świadczenia (rok 2023), nie wpłynął natomiast żaden wniosek o przyznanie asystenta rodziny w ramach w/w ustawy.

Rodziny wspierające

Pomoc rodzin wspierających określona jest w art. 29 - 31 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina wspierająca we współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dzieci, spędzaniu czasu z dziećmi, radzeniu z problemami;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy uzależnione są od potrzeb rodziny i mogą dotyczyć m.in. wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, organizacji czasu rodziny, pomocy dzieciom w nauce, zarządzania budżetem rodziny oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom obcym jak też osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Rodzina wspierająca nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu pełnienia tej funkcji, a jedynie przysługuje jej zwrot kosztów związanych z udzieleniem wsparcia (np. za zakupione bilety do kina) na podstawie zawartej umowy z Wójtem określającą zasady zwrotu kosztów.

Aby zostać rodziną wspierającą należy:

1. złożyć wniosek w tej sprawie w OPS;

2. umożliwić przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego OPS w Karnicach;
3. uzyskać pozytywną opinię Kierownika OPS w Karnicach na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego;
4. podpisać umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych ze świadczonym wsparciem.

Osoba/rodzina nie może pełnić funkcji rodziny wspierającej, gdy:

- występuje problem uzależnień;
- ma problemy wychowawcze z własnymi dziećmi,
- członek rodziny ma odebraną lub ograniczoną władzę rodzicielską,
- członek rodziny nie wywiązuje się z obowiązku alimentacji,
- występują zaburzenia lub choroba psychiczna,
- była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.

Na terenie gminy Karnice nie funkcjonują rodziny wspierające pomimo regularnego umieszczania ogłoszeń w tej sprawie.

Asystent rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach realizując zadanie obowiązkowe jakim jest wsparcie rodzin, u których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych zatrudnia asystenta rodziny. Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Zadaniem asystenta jest także informowanie, poradnictwo, wskazywanie możliwości postępowania w sytuacjach trudnych, modelowanie jak i mediacja, edukacja i trening jak gospodarować budżetem domowym, edukacja i trening na temat prawidłowego żywienia dzieci, edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej w rodzinie. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Ponadto asystent ma wspierać rodzinę w podejmowaniu ważnych decyzji

dla rodziny i rodziców, zachęcać do podjęcia pracy zarobkowej, motywować do systematycznego sprzątania. Może towarzyszyć w załatwianiu spraw urzędowych jak również pomóc w pisaniu dokumentów urzędowych. Głównym założeniem w pracy asystenta rodziny jest dążenie do usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2023-2025 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Karnicach zatrudniony był 1 asystent rodziny. Z analizy danych wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta w ostatnich latach znacznie wzrosła. W 2025 r. wsparciem objęto 11 rodzin z terenu gminy. W rodzinach tych przebywało 26 dzieci.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba rodzin	5	10	11
Liczba dzieci	16	25	26

Na 31.12.2025r. współpracą asystenta objętych było 8 rodzin, praca została zakończona w 3 rodzinach z uwagi na rezygnację rodzin oraz na brak współpracy. Nadmienić należy, że w 2024r. dzięki działaniom asystenta i aktywnej współpracy matki biologicznej jedno dziecko powróciło z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Pieczą zastępczą

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza spokrewniona, niezawodowa i zawodowa (w tym pogotowie rodzinne, rodzina specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Natomiast do instytucjonalnej pieczy zastępczej należą placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego i interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego.

Analiza danych wskazuje, że w 2025 r. odnotowano ogółem 11 dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 5 dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej.

Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba dzieci z gminy Karnice przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	13	13	11
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	5	6	5

W 2024 roku:

- 1 dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej,
- 4 osoby opuściły pieczę zastępczą (w tym dwie osoby z uwagi na osiągnięcie pełnoletności i zakończenie nauki, 2 dzieci z uwagi na przywrócenie władzy rodzicielskiej).

W 2025 roku:

- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1 dziecko opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą z uwagi na osiągnięcie pełnoletności.

Na 31.12.2025r. w pieczy zastępczej przebywało ogółem 15 dzieci.

Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej jest zjawiskiem, które może wskazywać na szereg niepokojących procesów społecznych i problemów w funkcjonowaniu rodzin. Może świadczyć o rosnących trudnościach rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Powody mogą obejmować: przemoc domową, uzależnienia (alkoholizm, narkomania), zaburzenia psychiczne u opiekunów, ubóstwo i bezradność życiową, zaniedbanie dzieci w zakresie podstawowych potrzeb (żywność, higiena, edukacja). W tej sytuacji należy monitorować rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom i umieszczaniem dzieci poza rodziną biologiczną.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W latach 2023-2025 wydatki z tym związane kształtowały się następująco:

-2023r. - 247 049,46 zł,

-2024r. - 235 925,88 zł,

-2025r.- 291 522,20 zł.

Placówka Wsparcia Dziennego w Paprotnie

Placówka Wsparcia Dziennego w Paprotnie utworzona została na mocy Uchwały nr XLII/344/2022 Rady Gminy Karnice z dnia 30 czerwca 2022r. Funkcjonowanie rozpoczęła w ramach projektu „Utworzenie nowej placówki wsparcia dziennego szansą dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Karnice” . Placówka działa w formie opiekuńczej, przeznaczona jest dla 30 dzieci i młodzieży w szczególności z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem jest zapewnienie opieki dziennej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, realizacja oddziaływań profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień podopiecznych, organizowanie czasu wolnego. Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.00 do 20.00, przy czym w jednym czasie pod opieką wychowawcy nie może być więcej jak 15 dzieci. W związku z tym utworzone zostały 2 grupy po 15 dzieci. Przeciętnie z zajęć w placówce korzysta 15 dzieci, ogółem w 2025r. skorzystało 22 dzieci. W ciągu całego 2025 roku realizowane były liczne pogadanki i rozmowy dostosowane do wieku i aktualnych potrzeb wychowanków. Poruszano tematy związane m.in. z przeciwdziałaniem przemocy i hejtowi, zasadami dobrego wychowania, przyjaźnią, szacunkiem, prawami i obowiązkami dziecka, bezpiecznym korzystaniem z internetu, telefonami alarmowymi, udzielaniem pierwszej pomocy oraz miejscami, w których można szukać wsparcia. Kładziony był nacisk na rozwijanie kompetencji społecznych, emocjonalnych oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa. Odbływały się także zajęcia dydaktyczne i edukacyjne w tym pomoc w nauce, zajęcia komputerowe oraz praca z tablicą multimedialną. Dzieci wspólnie czytały książki, oglądały bajki oraz brały udział w grach planszowych i zespołowych, które sprzyjały integracji grupy. Nie zabrakło również aktywności ruchowej, organizowane były gry i zabawy sportowe, turnieje, zajęcia na boisku i placu zabaw, spacerzy oraz aktywności na świeżym powietrzu. Dzieci uczestniczyły w rozgrywkach piłki nożnej, badmintona, tenisa stołowego, cymbergaja. Odbływały się także zajęcia muzyczno-ruchowe, tj. zumba, karaoke oraz ćwiczenia relaksacyjne przy muzyce. W okresie ferii zimowych realizowane były zajęcia tematyczne poświęcone bezpiecznemu spędzaniu czasu wolnego podczas ferii. Placówka pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny i jest istotnym elementem w realizacji zadań pomocowych na rzecz rodzin z dziećmi.

Problemy społeczne

Wśród czynników zewnętrznych zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny na pierwszy plan wysuwają się bezrobocie i ubóstwo, jednak wielodzietność oraz samotne macierzyństwo mogą też stanowić przyczynę ww. problemów. Współistnienie problemów opiekuńczo-wychowawczych i ubóstwa często wynikającego z bezrobocia powoduje, iż niejednokrotnie niełatwo określić, który z nich stanowi problem pierwotny. Często problemy diagnozowane w rodzinie mają charakter wielopokoleniowego procesu. Z tego też powodu rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego wspierania przez pracowników socjalnych, jak również pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Problemami rodzin z dziećmi są również : nieumiejętność zaspokojenia podstawowych potrzeb dzieci, nieumiejętność skutecznego oddziaływania wychowawczego na dzieci, brak umiejętności gospodarowania budżetem domowym, załatwiania spraw bieżących. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje działania z zakresu pomocy rodzinom z dziećmi poprzez:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- pracę socjalną we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym,
- dożywianie dzieci, młodzieży i osób dorosłych w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

W roku 2024 pomocą społeczną objęto ogółem 99 rodzin (275 osób w rodzinach), w tym 28 rodzin z dziećmi z tego 10 rodzin niepełnych. W 2025r. pomocą objęto 92 rodziny (243 osoby w rodzinie) w tym 28 rodzin z dziećmi, z tego 13 niepełnych.

Najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwałe choroby i bezrobocie.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną (wg powodów w latach 2023 – 2025)

Powód przyznanej pomocy	2023	2024	2025
	liczba rodzin		
Alkoholizm	1	7	4
Bezdomność	1	2	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	5	10

Powód przyznanej pomocy	2023	2024	2025
	liczba rodzin		
Bezrobocie	27	34	33
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	18	20	25
Niepełnosprawność	41	36	31
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	17	14
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	4
Ubóstwo	25	31	31
Zdarzenia losowe	3	0	0

W ramach wieloletniego programu rządowego „Posilek w szkole i w domu” na lata 2023-2028, którego celem było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Pomocą niepieniężną w roku 2025 objętych zostało 54 osoby w tym 53 osoby to dzieci i młodzież.

IV. Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z dziećmi mieszkających na terenie gminy Karnice
a w szczególności do:

- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci/dziecka w pieczy zastępczej;
- rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie;
- rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej;
- rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzin wieloprotokolowych .

V. Cele Programu

CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin poprzez prowadzenie zintegrowanych i spójnych działań oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Cel szczegółowy 1. Działania profilaktyczne i wspierające rodziny w wychowywaniu dzieci .			
Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadań
1.1.Diagnozowanie i wczesne rozpoznawanie rodzin zagrożonych kryzysem w pełnieniu ról rodzicielskich.	OPS we współpracy z oświatą, służbą zdrowia, policją	2026-2028 działania ciągłe	-liczba zgłoszeń o nieprawidłowej realizacji funkcji rodzicielskich
1.2. Promowanie prawidłowego modelu funkcjonowania rodziny - organizacja działań promujących i integrujących rodzinę.	OPS, placówki oświatowe, Gminny Klub Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe	2026-2028 działania ciągłe	-liczba zorganizowanych imprez, pikników, festynów, akcji, spotkań
1.3.Edukacja w zakresie kompetencji rodzicielskich.	OPS, placówki oświatowe	2026-2028 działania ciągłe	-liczba zorganizowanych warsztatów, -liczba osób biorących udział w spotkaniach

1.4. Praca socjalna z rodzinami ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	OPS	2026-2028 działania ciągle	- liczba rodzin w których prowadzona jest praca socjalna, - liczba rodzin, które odmówiły współpracy w zakresie wspierania, -liczba udzielonych porad
1.5. Zapewnienie współpracy z asystentem rodziny.	OPS	2026-2028 działania ciągle	-liczba asystentów rodziny, -liczba rodzin objętych działaniami asystenta, -liczba dzieci w tych rodzinach, -liczba rodzin, w których została zakończona współpraca z asystentem
1.6. Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego).	OPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe	2026-2028 działania ciągle	-liczba godzin dyżurów specjalistów, -liczba osób korzystających ze wsparcia
1.7. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i instytucji opieki nad dzieckiem do 3 roku życia	OPS, Urząd Gminy	2026-2028 działania ciągle	-liczba placówek, -liczba dzieci korzystających z oferty placówki
1.8. Promowanie funkcji rodziny wspierającej.	OPS	2026-2028 działania ciągle	-liczba rodzin wspierających, -liczba działań promujących funkcję rodziny wspierającej
1.9. Organizacja pozaszkolnych form wspierania dzieci i młodzieży.	Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2026-2028 działania ciągle	- liczba zorganizowanych zajęć
1.10. Wspomaganie rodzin w dostępie do wypoczynku dla dzieci i do kultury.	OPS Urząd Gminy Gminny Klub Kultury GKRPA	2026-2028 działania ciągle	-liczba dzieci korzystających ze wsparcia, -liczba zorganizowanych wyjazdów
1.11. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc dla rodzin z dziećmi.	OPS Placówki oświatowe	2026-2028 działania ciągle	-liczba upowszechnionych informacji

Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji.			
Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadań
2.1. Zapewnienie możliwości korzystania z pomocy w formie paczek żywnościowych w ramach programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	- liczba wydanych skierowań, - liczba osób/rodzin korzystających z Programu
2.2. Udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba rodzin korzystających ze wsparcia, -liczba i kwota świadczeń
2.3. Udzielanie pomocy w formie świadczeń alimentacyjnych.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba rodzin korzystających ze wsparcia, -liczba i kwota świadczeń
2.4. Udzielanie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia, -liczba i kwota świadczeń
2.5. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin z dziećmi znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia, -liczba i kwota świadczeń
2.6. Wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem”.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba osób objętych wsparciem, -liczba wypłaconych świadczeń
2.7. Realizacja stypendiów i zasiłków szkolnych.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba uczniów, -liczba świadczeń, -kwota świadczeń
2.8. Udzielanie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba osób , -liczba świadczeń, -kwota świadczeń
2.9. Upowszechnianie Karty Dużej Rodziny.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba wydanych kart

Cel szczegółowy 3. Podnoszenie kompetencji służb działających w obszarze wspierania rodziny			
Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
3.1. Organizacja szkoleń dla pracowników zaangażowanych w pracę na rzecz wspierania dziecka i rodziny.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba osób przeszkolonych, -liczba zorganizowanych szkoleń
3.2. Organizacja spotkań interdyscyplinarnych w zakresie wspierania rodziny i profilaktyki (spotkania, kompetencje, warsztaty)	OPS placówki oświatowe	2026-2028 działania ciągłe	-liczba zorganizowanych działań, -liczba osób biorących udział w spotkaniach
Cel szczegółowy 4. Działania w zakresie realizacji zadań na rzecz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej			
Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
4.1. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, -kwota ponoszonej odpłatności
4.2. Współpraca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	- ilość zrealizowanych planów pracy, - liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych
4.3. Udział w zespołach okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz sporządzanie informacji o rodzinach biologicznych.	OPS	2026-2028 działania ciągłe	-liczba spotkań, -liczba sporządzonych informacji

VI. Realizatorzy Programu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach będzie koordynatorem Programu. Działania ujęte w Programie realizowane będą przy współpracy z Partnerami:

1. Zespołem Interdyscyplinarnym w Karnicach.
2. Placówką Wsparcia Dziennego.
3. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karnicach.
4. Zespołem Szkół Publicznych w Karnicach.
5. Szkołą Podstawową w Cerkwicy.
6. Urzędem Gminy w Karnicach.
7. Placówką Ochrony Zdrowia.
8. Organizacjami pozarządowymi i instytucjami kościelnymi.
9. Policją.
10. Sędziami i Kuratorami III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich.
11. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach.
12. Gminnym Klubem Kultury w Karnicach.
13. Gminną Biblioteką Publiczną w Karnicach.

VII. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 mogą być środki finansowe pochodzące z:

1. budżetu gminy,
2. budżetu państwa,
3. środków unijnych,
4. środków pozabudżetowych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Karnicach. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów

zaangażowanych w jego realizację w celu oceny czy Program osiąga założone cele. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Gminy do zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją zadań przedkładane będą corocznie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Karnice.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny poprzez wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu, sytuacji kryzysowych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

X. Podsumowanie

Niniejszy Program zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Kluczowym zadaniem jest aktywność w działaniu rodziny, współpraca z asystentami rodziny, systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Takie działania pozwalają zwiększyć szanse

na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację Programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny.